

ŚRODA WIELKOPOLSKA

MIASTO LUDZI AKTYWNYCH

ŚRODA WIELKOPOLSKA

MIASTO LUDZI AKTYWNYCH

EN. Dear friends, it is a great honour for me to be able to place a new edition of the brochure representing Środa Wielkopolska into your hands. This publication – consisting of short texts and many interesting photographs – aims above all to bring closer, to those holding it, the undoubted historical beauty of the town of Środa Wielkopolska. This medieval town of nearly 750 years concentrates the varied histories of its subsequent generations within itself, leaving many precious and unique historical monuments. One of these is undoubtedly the Collegiate Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary, which for many years organised the sejmiki (assemblies) of the nobility, the quarter of the Insurgents of Greater Poland in the town cemetery, or indeed the medieval layout of the town itself.

Dear readers! Abraham Lincoln, the President of the United States, said that “it is great when a man is proud of his town, but greater still when that town can be proud of him”. And with this statement, I wish to draw attention to the dual function of this brochure about Środa. Apart from displaying the beauty of its historical monuments, it also aims to draw attention to the daily life of its inhabitants – wonderful, hard-working people, deciding its future and its position within the region. The numerous passions of its inhabitants are the root cause of the emergence of varied organisations and associations, which help shape local culture and give it its unique character. Dear friends, I would like to wish you all a pleasant reading. May it inspire you to visit this lovely town frequently.

DE. Sehr geehrte Damen und Herren, es ist mir eine große Ehre, Ihnen eine weitere Ausgabe des Prospekts über ŚrodaWielkopolska überreichen zu dürfen. Diese Veröffentlichung bestehend aus kurzen Texten und vielen interessanten Fotos soll in erster Linie den Lesern die Schönheit dieser historischen Stadt, die ŚrodaWielkopolska zweifellos ist, näher zu bringen. Diese knapp 750 Jahre alte mittelalterliche Stadt vereint viele Geschichten der nachfolgenden Generationen, von denen wertvolle und einzigartige Kulturerbstücke übrig geblieben sind. Dazu zählen mit Sicherheit die Stiftskirche Mariä Himmelfahrt, in der viele Jahre lang Adelslandtage stattfanden, das Quartier der Großpolnischen Aufständischen auf dem Friedhof in ŚrodaWielkopolska oder die mittelalterliche Stadtstruktur. Liebe Besitzer des Prospekts! Der US-Präsident Abraham Lincoln sagte einst, dass „es schön ist, wenn ein Mensch stolz auf seine Stadt ist, aber noch schöner ist es, wenn die Stadt stolz auf den Menschen sein kann.“ Mit dieser Feststellung möchte ich auf die doppelte Rolle des Prospektes über ŚrodaWielkopolska aufmerksam machen. Neben der Präsentation der Schönheit der Stadt Denkmäler bezweckt das Prospekt die Darstellung des täglichen Lebens der Einwohner von ŚrodaWielkopolska – einzigartiger und aktiver Menschen, die für die Stadtentwicklung und deren Position in der Region ausschlaggebend sind. Diese zahlreichen Interessen der Einwohner gelten als Eckpfeiler diverser hier gegründeter Vereinigungen und Organisationen, die die lokale Kultur prägen und diesen Ort so einzigartig machen. Sehr geehrte Damen und Herren, ich wünsche Ihnen eine angenehme Lektüre. Möge dieses Prospekt ein Anreiz zum häufigen Besuchen unserer malerischen Stadt avancieren.

FR. Mesdames et Messieurs, c'est un grand honneur pour moi de pouvoir passer entre vos mains une édition suivante de la brochure présentant Środa Wielkopolska. La présente édition, se composant de courts textes et de nombreuses photos intéressantes, a pour but avant tout d'approcher aux personnes qui l'ont en possession, la beauté de cette ville historique que soit sans doute Środa Wielkopolska. Cette ville médiévale comptant déjà presque 750 ans cache en soi de nombreuses histoires des générations successives qui ont laissé des monuments précieux et uniques. Un de ces monuments est sûrement l'Église de Notre Dame où pendant des années on organisa des réunions de noblesse, quartier des Insurgés de Wielkopolska au cimetière de Środa ou le système urbain médiéval. Chers possesseurs de la brochure ! Le président des États-Unis, Abraham Lincoln a dit que : « c'est beau lorsque l'homme est fier de sa ville ». Avec cette constatation, je veux attirer votre attention sur un double rôle de la brochure sur Środa. À part de présenter la beauté des monuments, elle doit attirer votre attention sur la vie quotidienne des habitants de Środa – des gens magnifiques et actifs, décidant de l'évolution de leur ville ainsi que de sa position dans la région. Ces sont de nombreuses passions des habitants qui constituent la raison pour la création des associations et organisations de toute sorte qui forment la culture régionale et décident du caractère extraordinaire du lieu. Mesdames et Messieurs, à vous tous, je vous souhaite une bonne lecture de la brochure. Qu'elle vous donne envie de visiter souvent ce lieu charmant.

RU. Уважаемые дамы и господа! Большой честью для меня является возможность передать в Ваши руки очередную редакцию буклета, представляющего город Сьрода Велькопольска. Настоящее издание, составленное из коротких текстов и множества интересных фотографий, призвано прежде всего донести до людей, в чьих руках оно находится, красоту того исторического города, каким без сомнения является Сьрода Велькопольска. Этот, насчитывающий почти 750 лет, средневековый город, сосредоточил историю многих поколений, оставивших после себя ценные и уникальные памятники. К ним несомненно относится Коллегиальная церковь Вознесения Пресвятой Девы Марии, в которой на протяжении лет организовывались дворянские собрания, могила велькопольских повстанцев на городском кладбище, а также средневековая планировка города. Дорогие читатели буклета! Американский президент Авраам Линкольн сказал: «Прекрасно, когда человек гордится своим городом, но еще более прекрасно, когда город может гордиться им». Этим утверждением мне хотелось бы обратить внимание на двойную роль буклета о Сьроде. Кроме достопримечательностей города, буклет обратит Ваше внимание и на повседневную жизнь горожан – замечательных и активных людей, участвующих в развитии города и его позиции в регионе. Многочисленные увлечения жителей способствуют зарождению разнообразных обществ и организаций, формирующих местную культуру и определяющих уникальность этого города. Желаю всем Вам приятного чтения буклета. Пусть он послужит стимулом для частого посещения этого очаровательного города.

Szanowni Państwo, jest dla mnie wielkim zaszczytem to, że mogę oddać w Wasze ręce kolejną edycję folderu przedstawiającego Środę Wielkopolską. Niniejsze wydawnictwo - złożone z krótkich tekstów i wielu ciekawych zdjęć ma przede wszystkim na celu przybliżyć, osobom będącym w jego posiadaniu, piękno tego historycznego miasta jakim to niewątpliwie jest Środa Wielkopolska.

To liczące już niespełna 750 lat średniowieczne miasto skupia w sobie wiele historii kolejnych pokoleń, po których pozostały cenne i unikatowe zabytki. Do takich należy z pewnością Kościół Kolegiacki pw. Wniebowzięcia NMP, w którym przez lata organizowano sejmiki szlacheckie, kwatera Powstańców Wielkopolskich na średzkim cmentarzu, czy średniowieczny układ urbanistyczny miasta.

Drodzy posiadacze folderu! Prezydent Stanów Zjednoczonych Abraham Lincoln powiedział, że „to pięknie, gdy człowiek jest dumny ze swego miasta, lecz jeszcze piękniej, gdy miasto może być z niego dumne”. Tym stwierdzeniem pragnę zwrócić uwagę na podwójną rolę folderu o Środzie. Poza ukazaniem piękna zabytków miasta ma on zwrócić uwagę na codzienne życie środzian – wspaniałych i aktywnych ludzi, decydujących o rozwoju miasta oraz o jego pozycji w regionie. To liczne pasje mieszkańców stanowią przyczynek do zawiązywania się tutaj najróżnorodniejszych stowarzyszeń i organizacji kształtujących lokalną kulturę i decydują o wyjątkowości tego miejsca.

Szanowni Państwo, życzę Wam wszystkim dobrej lektury. Niech stanowi ona zachętę do częstego odwiedzania tego uroczego miejsca.

Wojciech Dętkowski

PL. Środa Wielkopolska to miasto z niespełna 750-letnią historią, które położone jest w centralnej części Województwa Wielkopolskiego, 34 km na południowy-wschód od Poznania - stolicy regionu, po wschodniej stronie drogi krajowej nr 11 prowadzącej od Koszalina do Katowic. Przez Środę Wielkopolską przebiega również jedna z głównych linii kolejowych, łącząca Poznań z Kluczborkiem. Środa Wielkopolska jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej, którą zamieszkuje ponad 31 tysięcy osób. W samym mieście mieszka ponad 22 tysiące osób, natomiast 38 sołectw Gminy zamieszkuje powyżej 8 tysięcy mieszkańców. Środa Wielkopolska to również stolica Powiatu Średzkiego, w skład którego wchodzi pięć gmin: gmina miejsko-wiejska Środa Wielkopolska oraz gminy wiejskie: Dominowo, Nowe Miasto nad Wartą, Zaniemyśl oraz Krzykosy.

EN. Środa Wielkopolska is a town with a near 750-year history, located in the central part of the Greater Poland Voivodeship, 34 km to the south-east of Poznań, the region's capital, along the eastern part of national road no. 12, which runs from Koszalin to Katowice. One of the main railway lines, linking Poznań and Kluczbork, also runs through Środa Wielkopolska. Środa Wielkopolska is the seat of the urban-rural commune, with over 31 000 000 inhabitants. The town itself has some 22 000 inhabitants, while the 38 villages within the commune hold slightly more than 8000. Środa Wielkopolska is also the capital of the county (Powiat Średzki), composed of five communes: the urban-rural commune of Środa Wielkopolska and the rural communes of Dominowo, Nowe Miasto nad Wartą, Zaniemyśl and Krzykosy.

DE. ŚrodaWielkopolska ist eine Stadt mit knapp 750-jähriger Geschichte, die im zentralen Teil der Woiwodschaft Großpolen, 34 km südöstlich von Posen, auf östlicher Seite der Landesstraße 11 von Koszalin nach Katowice liegt. Durch ŚrodaWielkopolska verläuft auch eine der wichtigsten Eisenbahnlinien, die Posen mit Kluczbork verbindet. Środa Wielkopolskabeheimatet eine städtisch-ländliche Gemeinde mit mehr als 31.000 Einwohnern. In der Stadt selbst wohnen mehr als 22.000 Personen, hingegen werden die 38 Gemeindebezirke der Gemeinde von über 8.000 Menschen bewohnt. ŚrodaWielkopolska ist auch die Hauptstadt des gleichnamigen Landkreises, dem fünf Gemeinden angehören: städtisch-ländliche Gemeinde Środa Wielkopolska und die ländlichen Gemeinden Dominowo, Nowe Miasto nad Wartą, Zaniemyśl und Krzykosy.

FR. Środa Wielkopolska est une ville avec presque 750 ans d'histoire située dans la partie centrale de la voïévodie de Wielkopolska, 34 km au sud-est de Poznań – capitale de la région, sur le côté est de la route nationale n°11 allant de Koszalin vers Katowice. Środa Wielkopolska est aussi traversé par un des chemins de fer principaux liant Poznań et Kluczbork. Środa Wielkopolska est le siège de la commune rurale et urbaine qui est habitée par plus de 31 mille de personnes. En ville, il en habite plus que 22 mille de personnes, par contre plus que 8 mille habitent sur le terrain de 38 villages de la commune. Środa Wielkopolska est aussi la capitale du powiat de Środa composé de cinq communes : commune rurale et urbaine Środa Wielkopolska ainsi que des communes rurales : Dominowo, Nowe Miasto sur Warta, Zaniemyśl et Krzykosy.

RU. Сьрода Велькопольска – это город с почти 750-летней историей, расположенный в центральной части Велькопольского воеводства, 34 км к юго-востоку от столицы региона – города Познань, на восточной стороне автодороги номер 11, ведущей из Кошалина в Катовице. Через город проходит также одна из главных железнодорожных линий, соединяющая Познань с Ключборком. Сьрода Велькопольска является центром сельско- городской гмины с населением свыше 31 тыс. человек. В самом городе проживает более 22 тыс. жителей, а в 38 солецтвах гмины – более 8 тыс. человек. Сьрода Велькопольска является столицей Сьродского повята, в состав которого входит пять гмин: сельско- городская Сьрода Велькопольска и сельские гмины Доминово, Новэ-Място-над-Вартой, Занемьсль и Кшикосы.

Stowarzyszenie Przewodząca
w Środzisz Wałbrzych

Urząd Miejski
w Środzisz Wałbrzych

Prokuratura Rejonowa
Środzisz Wałbrzych

5

TY, KTÓRYŚ POTEM TKNIĘTY JEJ UPADKIEM
WSPIERAŁ WALCZĄCYCH ZA NAJŚWIĘTSZĄ SPRAWĘ,
I CHCĄC ŚWIAT CAŁY MIEĆ JEJ MĘSTWA ŚWIADKIEM
W NIESZCZĘŚCIACH SAMYCH POMNAŻAŁ JEJ SŁAWĘ.

AD VALOREM

PL. Uchwałą Nr XXXVIII/390/98 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 7 kwietnia 1998 roku ustanowiono i nadano medal honorowy „Ad valorem”. Medal honorowy „Ad valorem” oznacza „według wartości”. Inicjatorem i pomysłodawcą ustanowienia tego medalu był pan Andrzej Gniotowski, radny Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej w kadencji 1994-1998, który go zaprojektował i wyrzeźbił. Ten zaszczytny tytuł nadawany jest przez Kapitułę, którą tworzą radni Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej, za szczególne osiągnięcia w różnych dziedzinach życia społeczno-kulturalnego, a także gospodarczego miasta i gminy Środa Wielkopolska. Medal wręczany jest raz w roku podczas uroczystej sesji Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej, która wpisana jest w program obchodów Średzkich Sejmików Kultury odbywających się na przełomie maja i czerwca.

EN. Resolution No. XXXVIII/390/98 dated 7 April 1998 by the Środa Wielkopolska Town Council created the Ad Valorem medal. The honorary Ad Valorem takes its name from the Latin phrase meaning “according to value”. The initiator of this distinction was Andrzej Gniotowski, a member of the Town Council in Środa Wielkopolska in the years 1994-1998, who designed and sculpted it. This distinction is awarded by the Kapituła, composed of the members of the Środa Wielkopolska Town Council, for exceptional social, cultural or economic achievements within the town and commune of Środa Wielkopolska. The medal is awarded once a year during a ceremonial session of the Town Council in Środa Wielkopolska, part of the Środa Cultural Sejmiki which take place in May-June.

DE. Mit dem Beschluss Nr. XXXVIII/390/98 des Stadtrats von Środa Wielkopolska vom 7. April 1998 wurde die Ehrenmedaille „Ad valorem” ins Leben gerufen. „Ad valorem” bedeutet „dem Werte nach”. Initiator und Ideengeber dieser Medaille war Andrzej Gniotowski, Stadtratmitglied in Środa Wielkopolska in der Amtszeit 1994-1998, der diese Medaille entworfen und gemeißelt hat. Dieser ehrenvolle Titel wird vom Ehrenkollegium bestehend aus Stadratsmitgliedern von Środa Wielkopolska für besondere Errungenschaften in verschiedenen Bereichen des sozial-kulturellen und wirtschaftlichen Lebens der Stadt und der Gemeinde Środa Wielkopolska verliehen. Die Medaille wird einmal im Jahr während der feierlichen Sitzung des Stadtrats von Środa Wielkopolska im Rahmen des Programms der Feierlichkeiten von Kulturversammlungen an der Wende von Mai und Juni überreicht.

FR. Par la résolution N° XXXVIII/390/98 du Conseil Municipal de Środa Wielkopolska du 7 avril 1998 on a constitué et attribué la médaille d'honneur „Ad valorem”. La médaille d'honneur « Ad valorem » signifie « d'après la valeur ». L'initiateur et auteur de la constitution de la médaille était Monsieur Andrzej Gniotowski, conseiller municipal à Środa Wielkopolska du mandat entre 1994 et 1998 qui l'a projeté et sculpté. Ce titre honorifique est attribué par le Collège qui est formé des conseillers municipaux de Środa Wielkopolska pour récompenser des succès dans de différents domaines de la vie socio-culturelle ainsi qu'économique de la ville et commune de Środa Wielkopolska. La médaille est remise une fois par an pendant la session solennelle du Conseil Municipal à Środa Wielkopolska qui est mise au programme de la célébration de Réunions de Culture de Środa ayant lieu à charnière des mois de mai et juin.

RU. Решением № XXXVIII/390/98 Городского совета от 7 апреля 1998 года была учреждена почетная медаль «Ad valorem». Почетная медаль «Ad valorem» означает «в соответствии с ценностью». Автором идеи и инициатором учреждения медали является член Городского совета созыва 1994-1998гг. Анджей Гнетовский, который разработал и отлил эту медаль. Медаль присуждается Капитулом, состоящим из членов Городского совета, за особые достижения в различных областях социально-культурной жизни и экономической деятельности города и гмины Сьрода Велькопольска. Медаль вручается раз в году во время торжественной сессии Городского совета, занесенной в программу празднования Сьродских культурных собраний, проходящих в мае-июне.

PL. Jednym z bardzo ważnych wydarzeń w dziejach Polski było Powstanie Wielkopolskie. Powstanie wybuchło 27 grudnia 1918 roku w reakcji na demonstracje Niemców sprzeciwiających się wizycie w Poznaniu polskiego pianisty i działacza niepodległościowego Ignacego Paderewskiego. Pod koniec grudnia powstańcy ruszyli do ataku w całej Wielkopolsce. Na terenie powiatu średzkiego pracami niepodległościowymi kierował ksiądz proboszcz Mieczysław Meissner, który wraz z Alfredem Milewskim i Januszem Milewskim przystąpili do organizowania kompanii ochotników. Powstanie zakończyło się zwycięstwem. Dzięki niemu Wielkopolanie zyskali wolność, a ziemie stanowiące kolebkę naszej państwowości wróciły w granice Polski.

• Wszelkie prawa zastrzeżone Urząd Miejski • All rights reserved Urząd Miejski •

EN. One of the many important events in the history of Poland was the Greater Poland Uprising. The uprising started on 27 December 1918, as a reaction to German demonstrations against the visit of Ignacy Paderewski, the famous pianist and activist in the struggle for Polish independence. By the end of December, the insurrection had spread to the whole of Greater Poland. Within the Środa powiat, the independence movement was organised by priest Mieczysław Meissner, who together with Alfred and Janusz Milewski had started to form volunteer battalions. The insurrection ended in victory. Thanks to it, the inhabitants of Greater Poland obtained freedom, while these lands, a cradle of our nationhood, returned within the borders of Poland.

DE. Eines der wichtigen Ereignisse in der Geschichte Polens war der Großpolnische Aufstand. Der Aufstand brach am 27. Dezember 1918 als Reaktion auf Demonstrationen von Deutschen gegen den Besuch in Posen des polnischen Pianisten und Unabhängigkeitsaktivisten Ignacy Paderewski aus. Gegen Ende Dezember gingen die Aufständischen in ganz Großpolen zum Angriff über. Auf dem Gebiet des Landkreises ŚrodaWielkopolska leitete der Pfarrer Mieczysław Meissner die Unabhängigkeitsaktivitäten, dergemeinsam mit Alfred Milewski und Janusz Milewski Freiwilligenkompanien organisierten. Der Aufstand endete mit einem Sieg. Dadurch gewannen die Großpolen die Freiheit und die Gebiete, die die Wiege der polnischen Staatlichkeit darstellten, kehrten zu Polen zurück.

FR. Un des évènements très importants de l'histoire de la Pologne fut l'Insurrection de Grande-Pologne. L'insurrection éclata le 27 décembre 1918, et fut réaction à la démonstration des Allemands s'opposant à la visite à Poznań d'Ignacy Paderewski, pianiste polonais et militant indépendantiste. À la fin de décembre, les insurgés se mobilisèrent à attaquer dans toute la Grande-Pologne. Sur le terrain du powiat de Środa Wielkopolska, les travaux d'indépendance ont été dirigé par le curé Mieczysław MEISSNER qui, avec Alfred MILEWSKI et Janusz MILEWSKI se sont mis à l'organisation de la compagnie de volontaires. L'insurrection s'acheva par la victoire. Grâce à elle, les habitants de la Grande-Pologne gagnèrent la liberté, et les terres constituant le berceau de notre nationalité revinrent dans les limites de la Pologne.

RU. Одним из важных событий в истории Польши было Велькопольское восстание. Восстание произошло 27 декабря 1918 года вследствие реакции на демонстрацию немцев против визита в Познань польского пианиста и активиста движения независимости Игнация Падеревского. В конце декабря повстанцы поднялись в атаку во всей Велькопольше. На территории Сьродского повята движение за независимость возглавил приходской священник Мечислав Мейснер, который совместно с Альфредом Милевским и Янушем Милевским начал организовывать добровольцев. Восстание закончилось победой. Благодаря ему жители Великопольши обрели свободу, а земли, являющиеся колыбелью нашей государственности, вернулись в границы Польши.

PL. Środa była miejscem sejmików organizowanych dla szlachty z województw poznańskiego i kaliskiego. Bardzo trudne jest podanie dokładnych ram czasowych funkcjonowania sejmików szlacheckich. Oficjalna data ich rozpoczęcia - 1496 rok, stanowi jedynie potwierdzenie przez konstytucję sejmową Sejmu Walnego w Piotrkowie tradycji sejmikowych. Dlatego przypuszcza się, że sejmiki zbierały się już na przełomie XIV i XV wieku. Środa znalazła się pod zaborem pruskim około 15 lutego 1793 r., kiedy to oddział generała von Klinkowstroema armii generała von Möllendorff zajął miasto. Wówczas Środa była jednym z ważnych ośrodków walki o polskość, o przetrwanie polskich wartości, kultury i tradycji. W Powstaniu Wielkopolskim, które doprowadziło do przyłączenia ziem Wielkopolskich do odrodzonego, niepodległego Państwa Polskiego walczyły cztery kompanie ochotników pochodzących ze Środy. Średzianie walczyli również na frontach II Wojny Światowej.

EN. Środa was the location of the sejmiki (assemblies) organised by the nobility of the Poznań and Kalisz voivodeships. It is very difficult to provide a precise time-frame for the functioning of the sejmiki of the nobility. Their official starting date, 1496, is in fact only the official confirmation of this tradition by the Sejm of the Kingdom of Poland in Piotrków Trybunalski. Which is why it can be supposed that sejmiki already assembled in the late 14th - early 15th century. Środa found itself annexed by Prussia around 15 February 1793, when a division led by von Klinkowström, part of von Möllendorff's army, occupied the town. At the time, Środa was one of the important centres of the struggle for Polishness, the survival of Polish values, traditions and culture. In the Greater Poland Uprising, which led to the lands of Greater Poland being incorporated into the newly-reborn Polish state, four companies of volunteers originating from Środa took part. The inhabitants of Środa also fought on the fronts of WWII.

DE. ŚrodaWielkopolska war der Ort von Landtagen für den Adel aus der Woiwodschaft Posen und Kalisz. Es ist sehr schwierig, genaue Zeitrahmen der Funktionsweise der Adelslandtage zu ermitteln. Das offizielle Datum deren Beginns, das Jahr 1496, gilt lediglich als Bestätigung durch die Sejm-Verfassung des Haupt-Sejms in Piotrków. Deshalb wird angenommen, dass der Beginn der Landtage auf die Wende des 14. und 15. Jahrhunderts zurückgeht. ŚrodaWielkopolska kam unter die preußische Herrschaft am 15. Februar 1793, als die Division des Generals von Klinkowstroem der Armee des Generals von Möllendorff die Stadt eingenommen hatte. Zur damaligen Zeit war ŚrodaWielkopolska eines der wichtigen Orte des Kampfes um die Freiheit Polens wie auch um das Überleben polnischer Werte, Kultur und Tradition. Beim Großpolnischen Aufstand, der zum Anschluss der großpolnischen Gebiete an den unabhängigen polnischen Staat führte, kämpften vier Freiwilligenkompanien, die aus ŚrodaWielkopolska stammten. Die Einwohner von ŚrodaWielkopolska kämpften auch an der Front während des Zweiten Weltkriegs.

FR. Środa fut un lieu de réunions organisées pour la noblesse des voïévodies de Poznań et de Kalisz. Il est très difficile de déterminer le cadre temporel exact du fonctionnement des réunions de noblesse. La date officielle de leur début - année 1496 constitue uniquement une confirmation par la constitution de la Diète Générale de Piotrków des traditions de réunions. C'est le pourquoi, on suppose que les réunions se rassemblèrent à la charnière des XIVe et XVe siècles. Środa se trouva annexé par la Prusse vers le 15 février 1793 lorsque la section du général von Klinkowstroema de l'armée du général von Möllendorff occupa la ville. A cette époque-là, Środa fut un des importants centres de la lutte pour la polonité, pour la substitution des valeurs, de la culture et des traditions polonaises. Pendant l'Insurrection de Grande-Pologne qui conduisit à l'annexion des territoires de Grande-Pologne à l'État Polonais reconstitué et indépendant, luttèrent quatre compagnies de volontaires provenant de Środa. Les habitants de Środa luttèrent aussi sur les fronts de la Seconde Guerre Mondiale.

RU. Сьрода была местом, где проводились дворянские собрания шляхты Познаньского и Калишского воеводств. Весьма трудно указать точные временные рамки функционирования дворянских собраний. Официальная дата начала их проведения - 1496 год, подтверждается лишь в парламентской конституции Генерального сейма в Петркове. Таким образом, считается, что дворянские собрания начали созываться уже на рубеже XIV-XV веков. Сьрода оказалась под властью Пруссии около 15 февраля 1793 года, когда город заняла дивизия генерала фон Клинковстрема армии генерала фон Меллендорфа. Сьрода была одним из важных центров борьбы за выживание польской культуры, духовных ценностей и традиций. В Велькопольском восстании, которое привело к присоединению земель Велькопольши к возрождаемому, независимому Польскому государству, принимали участие четыре роты добровольцев из Сьроды. Жители Сьроды сражались также и на фронтах Второй мировой войны.

Dożynki Gminne

EN. Restored Old Market Square

The Old Market Square is the historical centre of Środa Wielkopolska. For many years, this was the location of fairs and markets. In 2011, this representative town square was fully restored. The crowning of the revitalisation process was the return in September 2012 of the figures of Saint Lawrence and the Virgin Mary after an absence of over 80 years. With their placement, the Old Market Square regained its original beauty from the start of the 20th century.

FR. Le Vieux Marché restauré

Le Vieux Marché est la place centrale historique de Środa Wielkopolska. C'est justement ici que pendant des années eut lieu la foire marchande. En 2011 cette place représentative de la ville a été entièrement restaurée. Le couronnement du processus de la revitalisation a été le placement au marché en septembre 2012 des figures de Saint Laurent et de Notre-Dame qui y sont revenues après une absence de plus de 80 ans. Avec le placement des figures, Le Vieux Marché a retrouvé sa beauté du début de XXe siècle.

DE. Restaurierter Alter Markt

Der Alte Markt ist ein historischer und zentral gelegener Marktplatz in Środa Wielkopolska. Hier eben fanden viele Jahre lang Händlermessen statt. Im Jahr 2011 wurde dieser repräsentative Stadtplatz gründlich restauriert. Der Höhepunkt der Wiederbelebung war die Aufstellung im September 2012 auf dem Markt der Figuren des Hl. Laurentius und der Mutter Gottes, die zu diesem Ort nach mehr als 80 Jahren der Abwesenheit zurückgekehrt sind. Mit der Aufstellung dieser Figuren gewann der Alte Markt seine ursprüngliche Schönheit vom Anfang des 20. Jahrhunderts zurück.

RU. Восстановленный Старый Рынок

Старый Рынок является исторической центральной площадью Środy Велькопольской. Именно здесь на протяжении многих лет проходили купеческие ярмарки. В 2011 году эта достопримечательная площадь была основательно реставрирована. Итогом процесса обновления стала установка на рыночной площади скульптурных фигур Святого Лаврентия и Божьей Матери, которые вернулись на это место после 80 лет отсутствия. С этого момента Старый Рынок вернул себе оригинальную красоту начала XX века.

PL. Odrestaurowany Stary Rynek

Stary Rynek to zabytkowy, centralny plac Środy Wielkopolskiej. To właśnie tutaj przez wiele lat odbywały się targi kupieckie. W 2011 roku ten reprezentacyjny plac miasta został gruntownie odrestaurowany. Uwieńczeniem procesu rewitalizacji było ustawienie na rynku we wrześniu 2012 roku figur Świętego Wawrzyńca i Matki Bożej, które wróciły w to miejsce po ponad 80 latach nieobecności. Wraz z momentem postawienia figur Stary Rynek zyskał pierwotne piękno z początku XX wieku.

nowoczesny przemysł

właściwe zarządzanie

innowacyjność

PL. Dogodne położenie Środy Wielkopolskiej oraz progospodarcza polityka władz Gminy to czynniki powodujące, że miasto jest atrakcyjnym terenem inwestycyjnym, na którym swoją działalność gospodarczą prowadzą zarówno krajowi, jak i zagraniczni przedsiębiorcy.

EN. The convenient location of Środa Wielkopolska and the pro-business policies of the communal authorities make the town an attractive investment proposition, a fact borne out by the presence of both national and international companies.

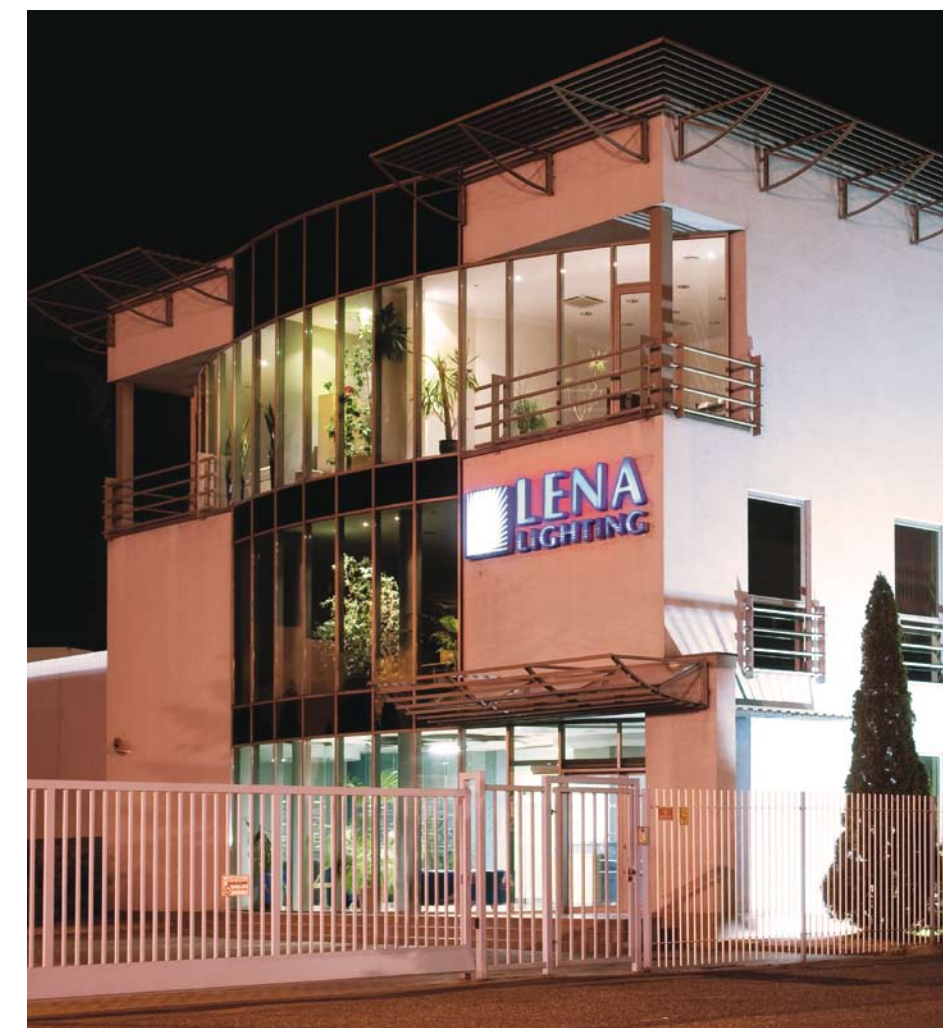
DE. Die günstige Lage von Środa Wielkopolska und die pro wirtschaftliche Haltung der Gemeindebehörden bewirken, dass diese Stadt ist ein attraktives Investitionsgelände ist, auf dem sowohl inländische, als auch ausländische Unternehmer erfolgreich tätig sind.

FR. La localisation idéale de Środa Wielkopolska ainsi que la politique pro économique des autorités de la Commune sont les facteurs causant que la ville est un terrain d'investissement attrayant sur lequel aussi bien les entrepreneurs polonais qu'étrangers tiennent leur activité.

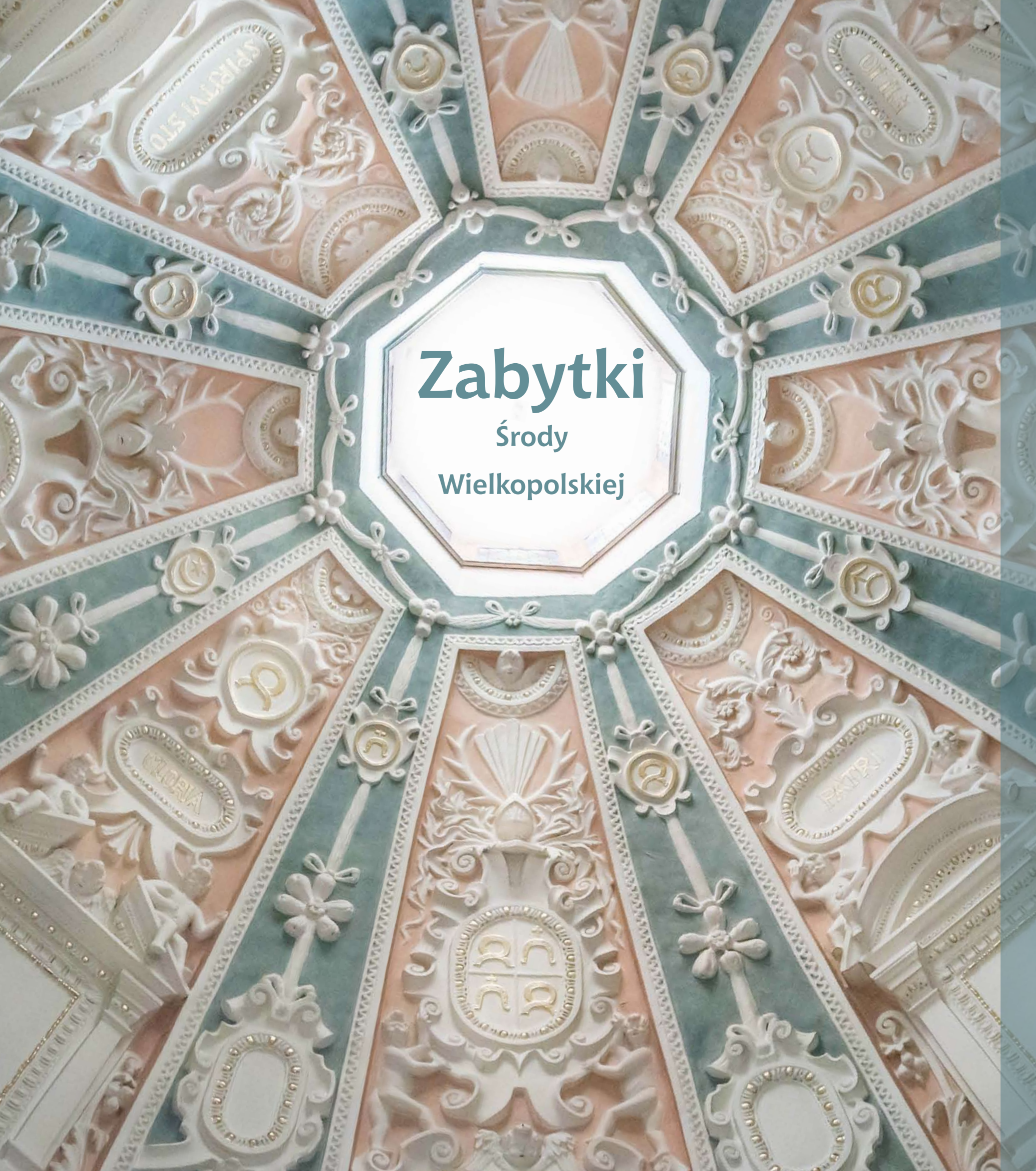
RU. Удобное положение Сьроды Велькопольской и хозяйственная политика властей гмины являются факторами, которые делают город привлекательным для инвестиций местом, где ведут свою хозяйственную деятельность как отечественные, так и иностранные предприниматели.

PL. Kościół NSJ. Przy ulicy Wiosny Ludów w Środzie Wielkopolskiej zlokalizowany jest kościół pw. Najświętszego Serca Jezusa. Pierwotna świątynia, prawdopodobnie drewniana, wybudowana została w XIII wieku. W pierwszej połowie XIX stulecia kościół rozebrano. W latach 1881-1888 trwała budowa i wyposażanie nowej świątyni, wznoszonej przez gminę wyznaniową ewangelicko-unijną, dla potrzeb religijnych napływającej ludności niemieckiej, przeważnie wyznania protestanckiego. W roku 1945 kościół został przejęty przez katolicką parafię kolegiacką w Środzie, jako kościół pomocniczy gimnazjalny. Odprawiane były tutaj wówczas nabożeństwa dla dzieci i młodzieży. W 1972 roku abp Antoni Baraniak utworzył tutaj parafię pw. Najświętszego Serca Jezusa.

EN. Sacred Heart Church On Wiosny Ludów street in Środa Wielkopolska we find the Church of the Sacred Heart of Jesus. The earliest, probably wooden church was raised in the 13th century. In the first half of the 19th century, the church was demolished. The new church was built and decorated in the years 1881-1888, for the religious needs of the local Protestant community which was increasing rapidly with an influx of German populations, most of whom were Protestants. In 1945, the church was taken over by the Catholic collegiate parish in Środa, as an ancillary church for the nearby school. At the time, it organised many services for children and young people. In 1972, Archbishop Antoni Baraniak established the parish of the Sacred Heart of Jesus.

DE. Herz-Jesu-Kirche. An der WiosnyLudów Straße in ŚrodaWielkopolska gibt es die Herz-Jesu-Kirche.Das ursprüngliche Gotteshaus, wahrscheinlich aus Holz, wurde im 18. Jahrhundert errichtet. In der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts wurde die Kirche abgerissen. In den Jahren 1881-1888 fand die Errichtung und Ausstattung des neuen Gotteshauses durch die unierte Religionsgemeinde für Religionszwecke der zuströmenden deutschen Bevölkerung, hauptsächlich evangelischen Glaubens, statt. Im Jahr 1945 wurde die Kirche von der katholischen Stiftskirchen-Pfarrgemeinde in ŚrodaWielkopolska als gymnasiale Hilfskirche übernommen. Hier wurden Gottesdienste für Kinder und Jugendliche abgehalten. Im Jahr 1972 gründete hier der Erzbischof Antoni Baraniak die Herz-Jesu-Pfarrgemeinde.

FR. L'Église du Sacré-Cœur. Près de la rue Wiosna Ludów à Środa Wielkopolska est située l'église du Sacré-Cœur. Le temple primaire, probablement en bois fut construit en XIIIe siècle. Dans la première moitié du XIXe centenaire, l'église fut démolie. Dans les années 1881-1888 dura la construction et équipement d'un nouveau temple, monté par la communauté religieuse union évangélique pour les besoins religieux de la population allemande affluente, en général de la religion protestante. En 1945 l'église fut occupée par une paroisse catholique collégiale à Środa en tant que l'église auxiliaire de gymnase. À cette époque-là on y célébra les messes pour les enfants et les jeunes. En 1972 l'archevêque Antoni Baraniak fonda ici la paroisse du Sacré-Cœur.

RU. Церковь Пресвятого Сердца Иисуса. На улице Весны Людов в Сьроде Велькопольской расположена церковь Пресвятого Сердца Иисуса. Первоначальный храм, вероятно деревянный, был построен в XIII веке. В первой половине XIX века церковь была разрушена. В 1881-1888гг. религиозной общиной Евангелического союза был возведен и оснащен новый храм для религиозных нужд прибывающего немецкого населения, преимущественно протестантского вероисповедания. В 1945 году храм был передан коллегиальному католическому приходу в Сьроде, как вспомогательная гимназическая церковь. В нем проводились службы для детей и молодежи. В 1972 году архиепископ Антоний Бараняк основал здесь приход Пресвятого Сердца Иисуса.

PL. Drewniany Kościół w Mącznikach. Zabytkowy, drewniany kościół św. Wawrzyńca w Mącznikach, miejscowości położonej w Gminie Środa Wielkopolska został wybudowany najprawdopodobniej już w XIII wieku. Kościół w dotychczasowej formie został wzniesiony w 1700 roku. Obecnie kościół pw. św. Wawrzyńca w Mącznikach jest po kapitalnym remoncie, który zakończył się w lipcu 2011 roku.

EN. Wooden church in Mączniki The historical, wooden church of St. Lawrence in Mączniki, a village located within the Commune of Środa Wielkopolska was probably first raised in the 13th century. In its current form, it was probably built around 1700. Currently, the St. Lawrence Church in Mączniki has recovered its former lustre after extensive renovation work which finished in July 2011.

DE. Holzkirche in Mączniki. Die historische Hl.-Laurentius-Kirche in Mączniki, in der Gemeinde ŚrodaWielkopolska, wurde höchstwahrscheinlich bereits im 13. Jahrhundert errichtet. Die Kirche in der jetzigen Form wurde 1700 erbaut. Derzeit hat die Hl.-Laurentius-Kirche in Mączniki eine komplette Renovierung hinter sich, die im Juli 2011 abgeschlossen wurde.

FR. L'Église en bois à Mączniki. Un monument historique, l'église Saint Laurent en bois à Mączniki, localité située dans la commune de Środa Wielkopolska fut probablement construit déjà en XIIIe siècle. L'Église en forme connue jusqu'à nos temps fut édifée en 1700. À présent, l'église Saint Laurent à Mączniki a subit de grosses réparations qui se sont terminées en juillet de 2011.

RU. Деревянный костел в Мончниках. Историческая деревянная церковь Святого Лаврентия в Мончниках – поселке, расположенном в гмине Сьрода Велькопольска, был построен, вероятно, уже в XIII веке. Церковь в ее нынешнем виде была возведена в 1700 году. В июле 2011 года в церкви Святого Лаврентия в Мончниках был завершен капитальный ремонт.

KOLEGIATA PW. WNIEBOWZIĘCIA NMP

Kolegiata pw. Wniebowzięcia NMP

PL. Najpiękniejszym zabytkiem Gminy Środa Wielkopolska jest późnogotycki Kościół Kolegiacki pw. Wniebowzięcia NMP wzniesiony w latach 1423 – 1428. Fundatorem kościoła był król Władysław Jagiełło. To właśnie w tym kościele przez ponad 300 lat odbywały się sejmiki szlacheckie. Kolegiata jest trójnawową, bazylikową świątynią z niższym i węższym prezbiterium. Na przełomie XV/XVI wieku Kolegiata została przebudowana. Wówczas dobudowano nawy boczne i podwyższono wieżę. Ważnym zabytkiem Kolegiaty są gotycko-renesansowe stalle kanonickie z początku XVI wieku oraz belka tęczowa nad prezbiterium, na której znajdują się rzeźby przedstawiające scenę ukrzyżowania. Na uwagę zasługuje także dobudowana przy kościele w latach 1598–1602 ośmioboczna, kaplica grobowa zwana od nazwiska fundatorów, Kaplicą Gostomskich. W kaplicy, do której wnętrza prowadzi portal ze wspianą późnorenansową bramą, znajduje się dzisiaj kaplica całodziennej adoracji. Natomiast w XIX-wiecznej dzwonnicy znajdującej się przed Kolegiatą umieszczony jest ważący około 4 tony dzwon św. Michała z 1633 roku.

EN. Collegiate Church of the Assumption of Mary One of the most wondrous monuments in Środa Wielkopolska is the Late Gothic, Collegiate Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary, built in 1423-1428. The church was founded by King Władysław Jagiełło. It is precisely in this church that the sejmiki of the nobility took place for nearly 300 years. The church is a three-aisled basilica, with a lower and narrower presbytery. The church was altered in the late 15th, early 16th centuries. The side aisles were added and the elevation of the tower increased. One of its treasured features are the Gothic-Renaissance stalls with images of saints from the beginning of the 16th century, as well as the sculpted rood beam, depicting the Crucifixion, above the presbytery. Worthy of note is the octagonal mortuary chapel built next to the church in 1598-1602, bearing the name of its patrons, the Gostomski family. Within the chapel, which is accessed through a marvellous late Renaissance gate, there is now a Whole Day Adoration Chapel. The 19th-century bell tower in front of the church contains the bell of St. Michael from 1633 and weighing nearly 4 tonnes.

DE. Stiftskirche Mariä Himmelfahrt Das wunderschönste Denkmal der Gemeinde Środa Wielkopolska ist die spätgotische Stiftskirche Mariä Himmelfahrt, die in den Jahren 1423-1428 errichtet wurde. Stifter der Kirche war der König Władysław Jagiełło. Eben in dieser Kirche fanden mehr als 300 Jahre lang Adelslandtage statt. Die Stiftskirche ist ein dreischiffiges Gotteshaus mit niedrigerem und schmalerem Presbyterium. An der Wende des 15. und 16. Jahrhunderts wurde die Stiftskirche umgebaut. Damals wurden auch Seitenschiffe angebaut und der Turm erhöht. Ein wichtiges Denkmal der Stiftskirche sind Gotik-Renaissance-Chorgestühle aus dem Anfang des 16. Jahrhunderts und der Regenbogenbalken über dem Presbyterium, auf dem Skulpturen zur Darstellung der Kreuzigung vorzufinden sind. Bemerkenswert ist auch die an der Kirche in den Jahren 1598-1602 angebaute oktagonale Grabkapelle, die nach den Stiftern auch als Gostomski-Kapelle bezeichnet wird. In der Kapelle, zu deren Innenraum ein Portal mit hervorragendem Tor aus später Renaissance führt, befindet sich heute eine ganztägige Anbetungskapelle. Hingegen gibt es im Glockenturm aus dem 19. Jhd. vor der Stiftskirche eine ca. 4 Tonnen schwere Glocke des Hl. Michaels aus dem Jahr 1633.

FR. La Collégiale Notre-Dame-de-l'Assomption Le monument le plus beau de la Commune de Środa Wielkopolska est l'Église Collégiale de Notre-Dame-de-l'Assomption du gothique tardif construite dans les années 1423-1428. Le fondateur de l'Église fut le roi Vladislav Jagiello. C'est justement dans cette église-là qu'eurent le lieu les réunions de noblesse pendant plus de 300 ans. La Collégiale est un temple basilique à trois nefs avec un chœur inférieur et plus étroit. À la charnière des XVe et XVIe siècles, la collégiale fut reconstruite. À ce temps-là on construisit deux nefs latérales et releva la tour. Un monument important de la Collégiale sont des stands canoniques gothiques et de renaissance datant le début du XVIe siècle ainsi qu'une poutre en arc au-dessus du chœur sur lesquels on trouve des sculptures présentant la scène de crucifixion. Remarquable est aussi la chapelle octogone construite près de l'église dans les années 1598-1602, la chapelle funéraire prenant son nom du nom de ses fondateurs, la Chapelle de la famille de Gostomski. Dans la chapelle, vers laquelle conduit un portail avec une splendide porte de renaissance tardif, à présent se trouve la chapelle de l'adoration de toute la journée. Par contre, dans le clocher datant du XIe siècle se trouvant devant la Collégiale est placée une cloche pesant environ 4 tonnes de Saint Michael de 1633.

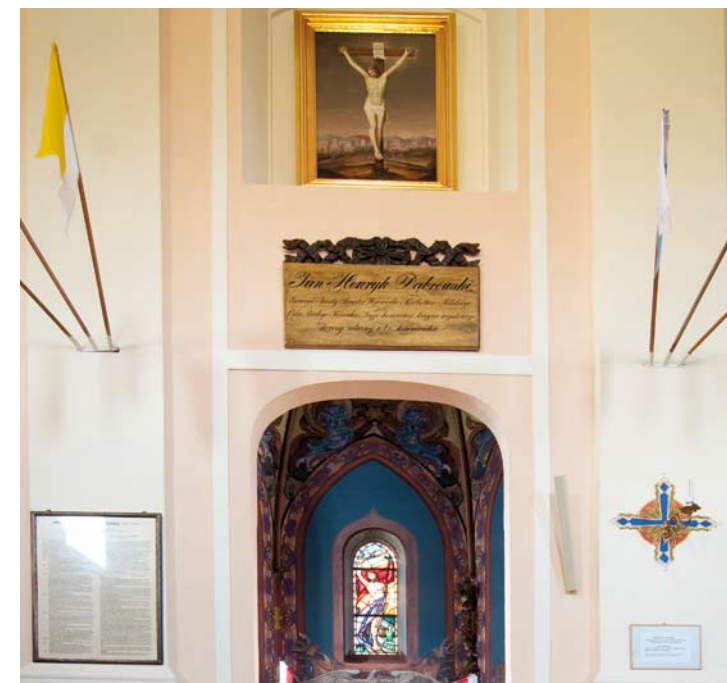
RU. Коллегиата Вознесения Пресвятой Девы Марии Самым красивым памятником гмины Środa Wielkopolska является позднеготический Коллегиальный храм Вознесения Пресвятой Девы Марии, возведенный в 1423-1428 годах. Основателем храма был король Владислав Ягелло. Именно в этом храме на протяжении более 300 лет проводились дворянские собрания. Коллегиата представляет собой трехнефную базилику с более низким и более узким пресвитерием. На рубеже XV-XVI веков храм был перестроен. Были достроены боковые нефы и приподнята башня. Важным памятником храма являются готическо-ренессансные хоровые скамьи начала XVI века и радужная балка над пресвитерием, на которой находятся скульптуры, изображающие сцены распятия. Заслуживает внимания также достроенная при храме в 1598-1602 гг. восьмиугольная гробовая часовня, названная в честь основателей часовней Гостомских. В часовне, внутрь которой ведет портал с прекрасными воротами эпохи позднего ренессанса, в течение дня проводится обряд адорации. На расположенной перед храмом колокольне XIX века установлен 4-тонный колокол Святого Михаила с 1633 года.

PL. Pałac w Winnej Górze

W Winnej Górze znajduje się pałac neoklasycystyczny w otoczeniu parku krajobrazowego. Był on własnością gen. J. H. Dąbrowskiego. W pałacu znajduje się ogólnodostępna Izba Pamięci gen. Dąbrowskiego. Natomiast w pobliskim kościele mieści się kaplica grobowa z jego sarkofagiem.

EN. Palace in Winna Góra

In Winna Góra, we find a Neoclassical palace surrounded by a landscape park. It was the property of Gen. J. H. Dąbrowski. The palace contains a freely-accessible Memorial Hall for Gen. Dąbrowski. Meanwhile, the church nearby contains a funeral chapel and his sarcophagus.

DE. Schloss in Winna Góra

In Winna Góra gibt es ein neoklassizistisches Schloss in der Umgebungeines Landschaftsparks. Es war Eigentum des Generals J. H. Dąbrowski. Im Schloss gibt es eine allgemein zugängliche General-Dąbrowski-Gedenkkammer. Hingegen gibt es in der nahe gelegenen Kirche eine Grabkapelle mit seinem Sarkophag.

FR. Le Palais de Winna Góra

À Winna Góra se trouve un palais néo-classique dans l'entourage du parc naturel. Il fut la propriété du général J.H. Dąbrowski. Dans le palais on trouve une Chambre de Commémoration du général Dąbrowski à l'accès libre. Par contre, dans l'église voisine se trouve la chapelle funéraire avec son sarcophage.

RU. Дворец в с. Винна-Гура

В с. Винна-Гура в окружении ландшафтного парка расположен неоклассический дворец. Был он собственностью генерала Я.Г.Домбровского. Во дворце доступна для посещений Памятная палата генерала Домбровского, а в близлежащем храме находится гробовая часовня с его саркофагом.

PL. Dwór w Koszutach

Na terenie Gminy Środa Wielkopolska, kilka kilometrów od miasta stoi zabytkowy dwór modrzewiowy z XVIII wieku otoczony XIX-wiecznym ogrodem. Mieści się tutaj Muzeum Ziemi Średzkiej, w którym zgromadzono liczne zbiory pamiątek i dokumentów historycznych regionu średzkiego. Dodatkowym elementem krajobrazu Koszut są stojące w pobliżu miejscowości drewniane wiatraki – koźlaki.

EN. Manor in Koszuty

Merely a few kilometres from Środa Wielkopolska, stands an 18th-century manor built from larch wood, surrounded by 19th-century gardens. The manor houses the Muzeum Ziemi Średzkiej, containing a collection of historical artefacts and documents from the Środa region. An additional element of the nearby countryside are the wooden windmills (koźlaki).

DE. Gutshof in Koszuty

Auf dem Gebiet der Gemeinde ŚrodaWielkopolska, einige Kilometer von der Stadt entfernt, steht der historische Lärchengutshof aus dem 18. Jahrhundert umgeben von einem Garten aus dem 19. Jahrhundert. Hier befindet sich das Museum der Gebiete um ŚrodaWielkopolska herum, in dem zahlreiche Andenken und historische Dokumente aus dieser Region gesammelt wurden. Ein zusätzliches Element dieser Landschaft von Koszuty sind die in der Nähe der Ortschaft befindlichen Windmühlen aus Holz.

FR. Le Cottage de Koszuty

Sur le terrain de la Commune de Środa Wielkopolska, à quelques kilomètres de la ville on trouve un cottage historique en bois de mélèze datant du XVIIIe siècle entouré d'un jardin du XIXe siècle. Il abrite le musée de la Terre de Środa où on a recueilli de nombreux souvenirs et documents historiques de la région de Środa. Un élément supplémentaire du paysage de Koszuty constitue des moulins à vent en bois dispersés dans la proximité du village – moulins à vent en bois-koźlaki.

RU. Усадьба в Кошутах

На территории гмины Сырода Велькопольска, в нескольких километрах от города, расположена памятная лиственничная усадьба XVIII века, окруженная садом XIX века. Здесь находится Музей Земли Сыродской, в котором собраны различные коллекции исторических экспонатов и документов Сыродского региона. Ландшафт Кошут дополняют стоящие вблизи села деревянные ветряные мельницы.

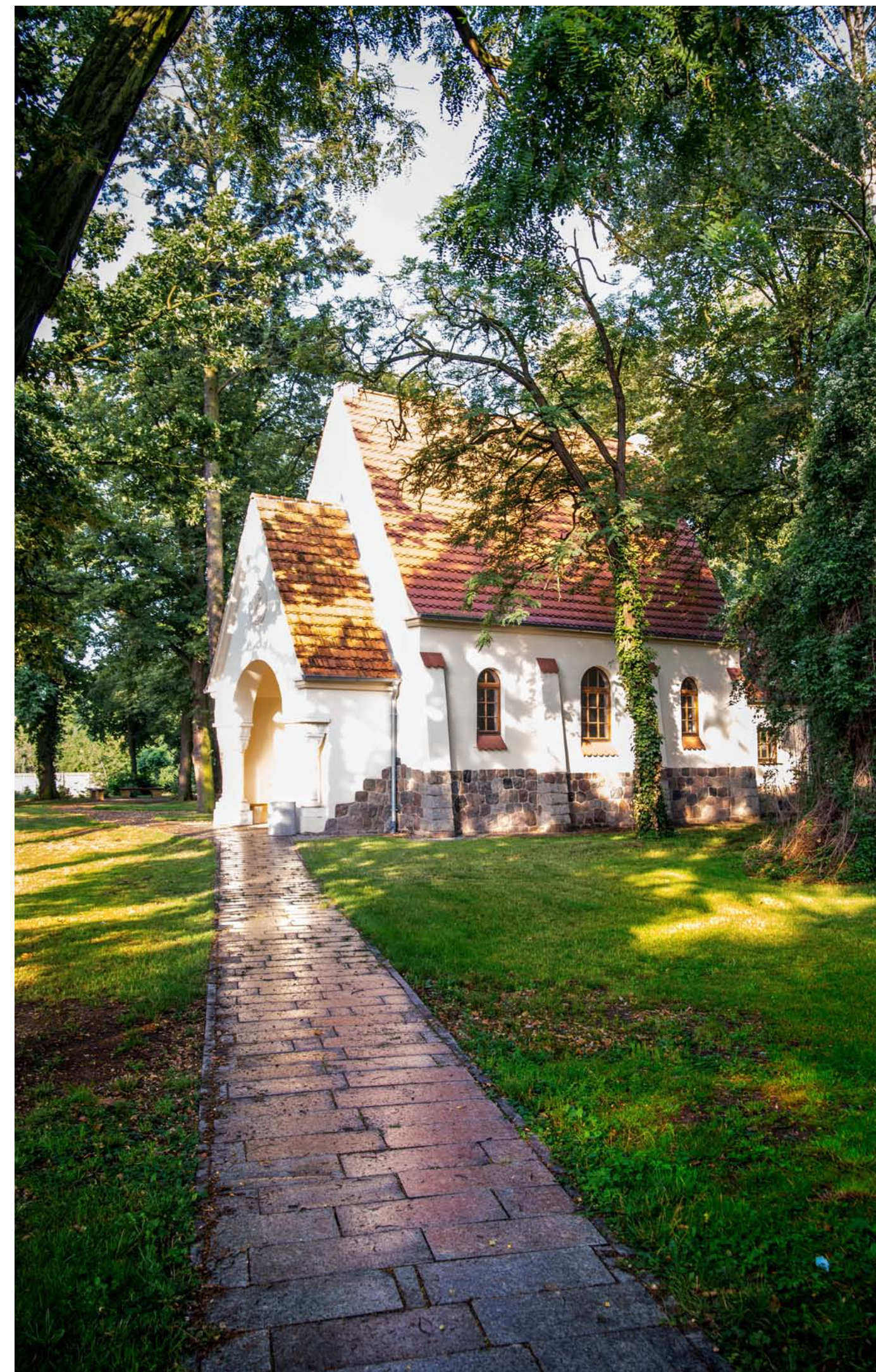
PL. Środa Wielkopolska to miasto z bogatą historią i tradycją. Przypuszcza się, iż prawa miejskie Środa uzyskała około połowy XIII w. Była to jedna z pierwszych w Wielkopolsce lokacji na prawie magdeburskim. Ze względu na położenie miasta w granicach osady targowej, rozciągającej się wzdłuż drogi wiodącej z Gniezna przez Giecz i dalej na Śląsk, w środy odbywały się tutaj targi kupieckie. To właśnie stąd wywodzi się nazwa miasta – Środa. Człon Wielkopolska pojawił się w nazwie po roku 1967, celem odróżnienia nazwy miasta od Środy Śląskiej.

EN. Środa Wielkopolska is a town with rich history and traditions. It is estimated that Środa Wielkopolska obtained town rights in the second half of the 13th century. It was one of the first places in Greater Poland functioning under Magdeburg Law. Since the town was located within a market settlement, stretching along the road from Gniezno, though Giecz, and farther towards Silesia, markets were held here on Wednesdays. And this is precisely where the town gets its name – in Polish, Wednesday is Środa. The Wielkopolska part of the name appeared after 1967, so as to differentiate it from Środa Śląska.

DE. ŚrodaWielkopolska ist eine Stadt mit reicher Geschichte und Tradition. Es wird vermutet, dass ŚrodaWielkopolska die Stadtrechte ca. Mitte des 13. Jahrhunderts erworben hat. Dies war eine der ersten Lokalisationen in Großpolen nach Magdeburger Recht. Aufgrund der Lage der Stadt in den Grenzen eine Messesiedlung, die sich entlang der Straße von Gniezno durch Giecz und weiter nach Schlesien erstreckte, fanden in ŚrodaWielkopolska Händlermessen statt. Davon eben stammt der Name der Stadt Środa [auf DeutschMittwoch]. Das Glied Wielkopolska erschien im Namen nach dem Jahr 1967, um den Stadtnamen von Środa Śląska zu unterscheiden.

FR. Środa Wielkopolska est une ville avec une riche histoire et tradition. On suppose que la location de la ville eut lieu vers la moitié du XIIIe siècle. Ce fut une de premières locations sur le droit de Magdebourg dans la région de Grande-Pologne. Vu la localisation de la ville dans les limites du village de la foire marchande, s'étendant tout au long de la route allant de Gniezno à Giecz et plus loin vers Śląsk, les mercredis eurent lieu ici la foire. C'est justement à ceci que la ville doit son nom – Środa (Mercredi). Élément Wielkopolska a été ajouté à son nom après l'année 1967 afin de ne le pas confondre avec Środa Śląska.

RU. Сьрода Велькопольска – это город с богатой историей и традициями. Предполагается, что права города Сьрода получила в середине XIII века. Это было одно из первых в Велькопольше присвоение прав города под магдебургской юрисдикцией. В связи с расположением города в границах торгового поселения, протянувшегося вдоль дороги, ведущей из Гнезно через Геч и далее в Силезию, по средам проходили тут купеческие ярмарки. Именно отсюда происходит название города – Сьрода. Вторая часть названия – Велькопольска – появилась в 1967 году с целью отличия от названия города Сьрода Сленска.

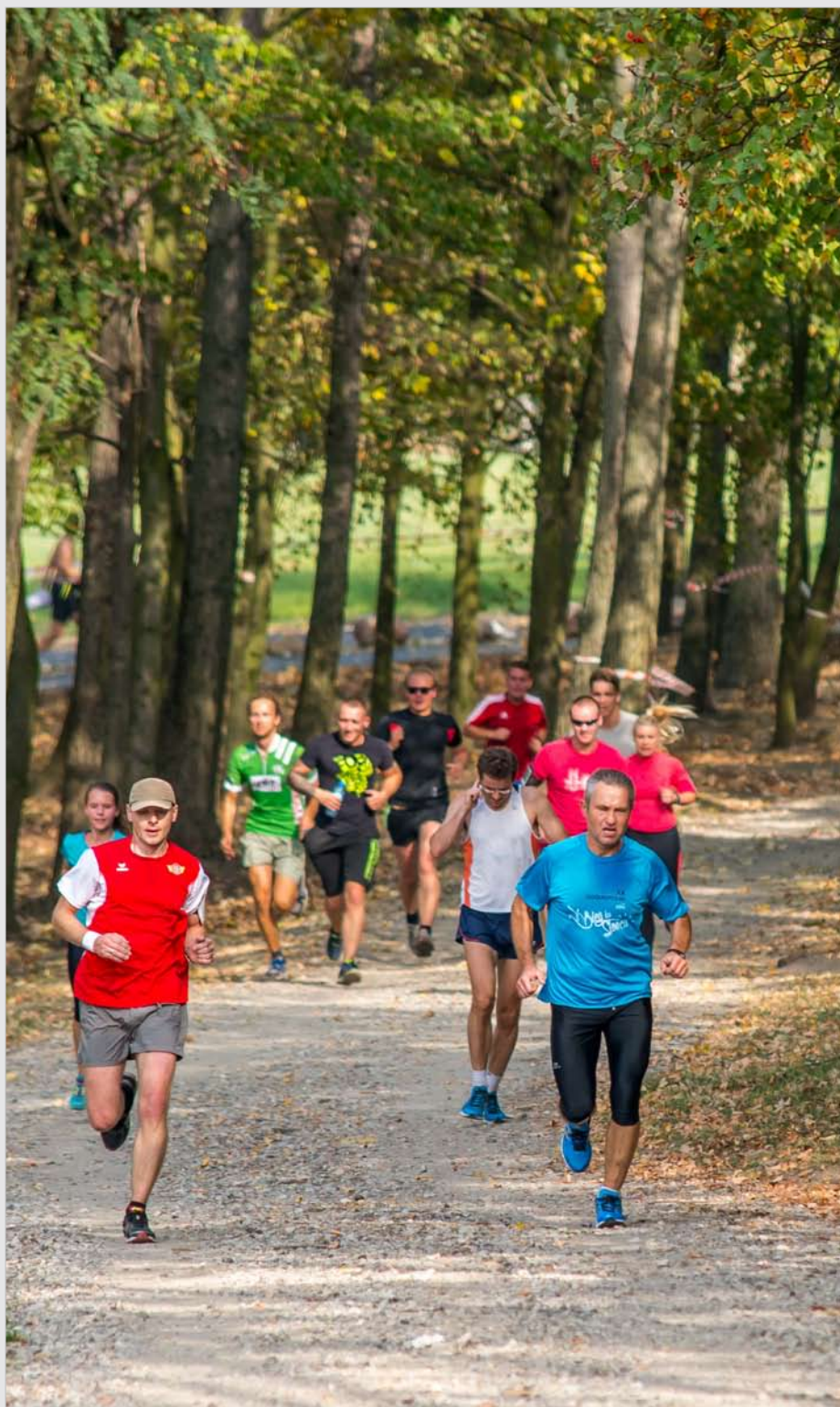
Jezioro Średzkie

EN. Środa Wielkopolska also hosts many sporting events, not only of regional, but also national and international importance. Such as the Andrzej Pieścicki International Field Hockey Memorial, as well as football tournaments for both young and old, or swimming competitions. But sports and recreation in Środa Wielkopolska is not only about large events. It is also the Annual Flag Race, the cyclical "Środa biega na 5", Hope Race, Nordic walking clubs, mid-winter swimming, the excursions organised by the Cycle Tourism Club or the annual Antique Car Race.

DE. In ŚrodaWielkopolskafinden viele Sportveranstaltungen nicht nur mit regionaler, sondern auch mit polenweiter und internationaler Reichweite statt. Dazu zählt auch das Internationale Andrzej-Pieścicki-Hockey Memorial. Fußballturnier für jüngere und ältere Fußballspieler wie auch Schwimmwettbewerbe. Sport und Freizeit sind in ŚrodaWielkopolska nicht nur von Großveranstaltungen geprägt. Dahinter verbergen sich auch der alljährliche Lauf mit Flagge, regelmäßig stattfindender Lauf mit dem Titel „Środabiega na 5“, Hoffnungslauf, Treffen der Nordic-Walking-Vereine, Baden der Winterbader von ŚrodaWielkopolska, Ausflüge der Fahrradtouristikvereins oder das alljährliche Rennen Historischer Fahrzeuge.

FR. A Środa Wielkopolska on organise de nombreux événements sportifs non seulement à l'échelle régionale mais aussi nationale et internationale. Parmi les autres, le Mémorial Internationale d'Andrzej Pieścicki en hockey sur gazon, tournois de foot prévus aussi bien pour les jeunes que pour les footballeurs plus âgés, compétition de natation. Le sport et la récréation à Środa Wielkopolska ce ne sont pas que de grands événements. C'est aussi la course à drapeau annuelle, cycliques « Środa court à 5 », Course d'Espoir, rencontre des clubs de nordic walking, de natation hivernale de Środa, excursions touristiques du Club de la Touristique Cycliste ou le rallye de Véhicules Historiques annuel.

RU. В городе проводится множество спортивных мероприятий как регионального, так и республиканского и международного значения. Среди них Международный памятный турнир им. Анджея Песчицкого по хоккею на траве, футбольные турниры юниоров и взрослых, соревнования по плаванию. Спорт и отдых в г. Сьрода Велькопольска – это не только крупные соревнования. Это также ежегодный «Бег с флагом», периодические забеги «Сьрода бегает на 5», «Бег надежды», встречи клубов скандинавской ходьбы, зимние купания сьродских моржей, экскурсии Клуба велосипедного туризма или ежегодный Рейд исторических автомобилей.

PL. W Środzie Wielkopolskiej organizowanych jest również wiele imprez sportowych nie tylko o zasięgu regionalnym ale również ogólnopolskim i międzynarodowym. Wśród nich Międzynarodowy Memoriał im. Andrzeja Pieścickiego w hokeju na trawie, turnieje piłkarskie przeznaczone zarówno dla młodych jak i starszych piłkarzy, zawody pływackie. Sport i rekreacja w Środzie Wielkopolskiej to nie tylko duże imprezy. To również coroczny Bieg z Flagą, cykliczne „Środa biega na 5”, Bieg Nadziei, spotkania klubów nordic walking, zimowe kąpiele śródziemnych morsów, wycieczki turystyczne Klubu Turystyki Rowerowej czy coroczny Rajd Pojazdów Zabytkowych.

PL. Środa Wielkopolska miastem ludzi aktywnych.

Średzianie to ludzie aktywni, chętnie uprawiający różnego rodzaju sporty. Uprawianiu sportów w mieście sprzyja bogata infrastruktura, na którą składają się: pływalnia miejska, dwa boiska wielofunkcyjne „Orlik 2012”, pięć boisk wielofunkcyjnych (w tym trzy o sztucznej nawierzchni), Skatepark, dwa place do Street workoutu, około 6,5 km ścieżek rowerowych w mieście i około 10 km traktów rowerowych, średnie kąpielisko, boisko do gry w hokeja ze sztuczną nawierzchnią, oświetleniem i pełną infrastrukturą oraz trzy place typu fitness. Na terenie Gminy działa wiele klubów sportowych zrzeszających sportowców uprawiających takie sporty jak: piłka nożna, pływanie, hokej na trawie, taekwondo, zapasy czy lekkoatletyka.

EN. Środa Wielkopolska, a town for active people.

The people of Środa like to be active and take part in numerous sports. This is made easy by the rich sports infrastructure on offer, such as: municipal swimming pool, two multi-use Orlik 2012 pitches, 5 multi-use pitches (3 with artificial surface), a skatepark, two street-workout zones, around 6.5 km of cycling lanes in town and 10 km of cycling routes, outdoor swimming area, a hockey field with artificial surface, lighting and full infrastructure and three fitness zones. Many sports clubs exist in town, providing facilities and training for sports such as: football, swimming, field hockey, taekwondo, wrestling or athletics.

DE. ŚrodaWielkopolska – eine Stadt für aktive Menschen.

Die Einwohner von ŚrodaWielkopolska sind aktiv und treiben gerne diverse Sportarten. Sportliche Aktivitäten in der Stadt werden von umfangreicher Infrastruktur begünstigt bestehend aus städtischem Schwimmbad, zwei multifunktionalen Sportplätzen „Orlik 2012”, fünf multifunktionalen Spielflächen (einschließlich drei Spielflächen mit Kunstbelag), Skatepark, zwei Street Workout Plätzen, ca. 6,5 km langen Radwegen in der Stadt und ca. 10 km an Fahrradrouten, Freibad, Hockey-Spielplatz mit Kunstbelag, Beleuchtung und vollständiger Infrastruktur sowie aus drei Fitness-Plätzen. Auf dem Gemeindegebiet sind viele Sportvereine im Bereich des Fußballs, Schwimmens, Hockeys, Taekwondo, Ringen oder Leichtathletik aktiv.

FR. Środa Wielkopolska - la ville de gens actifs.

Les habitants de Środa Wielkopolska sont les gens actifs qui font de différents sports très volontairement. Le sport est favorisé en ville par une bonne infrastructure qui se compose de la piscine municipale, de deux terrains multisports « Orlik 2012 » cinq terrains multisports (y compris trois en revêtement artificiel), Skatepark, deux places pour Street workout, environ 6,5 km de pistes cyclables en ville et environ 10 km de routes cyclables, station balnéaire de Środa, terrain de hockey en revêtement artificiel, lumière et infrastructure entière ainsi que trois place de type fitness. Sur le terrain de la Commune fonctionnent de nombreux clubs sportifs rassemblant des sportifs faisant de sports comme : football, natation, hockey sur le gazon, taekwondo, catch et athlétisme.

RU. Сырода Велькопольска – город активных людей.

Жители Сыроды – это активные люди, охотно занимающиеся различными видами спорта. Занятиям спортом в городе способствует богатая инфраструктура, включающая городской бассейн, два многофункциональных стадиона (в том числе три с искусственным покрытием), скейтпарк, две площадки для уличной гимнастики, около 6,5 км велосипедных дорожек на территории города и около 10 км велосипедных трактов, городской пляж, стадион для игры в хоккей с искусственным покрытием, освещением и полным оснащением, а также три фитнес-площадки. На территории гminy действует множество спортивных клубов, объединяющих спортсменов, занимающихся такими видами спорта, как футбол, плавание, хоккей на траве, тхэквондо, борьба, легкая атлетика.

wydarzenia
kulturalne
środy wielkopolskiej

PL. Środa Wielkopolska to również miasto, w którym odbywa się wiele wydarzeń o charakterze kulturalnym. Średzkie Sejmiki Kultury, Obchody Rocznicy Bitwy Warszawskiej, Dożynki, Środa Rock Festiwal, Ogólnopolski Konkurs Teatrów Młodzieżowych „Melpomena”, Turniej Tańca Break Dance „Sami Swoi” to tylko niektóre z projektów kulturalnych organizowanych w Środzie Wielkopolskiej.

EN. Środa Wielkopolska is also a town with a rich cultural offer, hosting many fine events. Środa Cultural Sejmiki, Commemoration of the Battle of Warsaw, Dożynki (Harvest), Środa Rock Festival, Melpomena National Youth Theatre Contest, or the Sami Swoi Break Dance contest, are only a few of the cultural initiatives hosted in Środa Wielkopolska.

DE. Środa Wielkopolska ist auch eine Stadt, in der viele Kulturereignisse stattfinden. Die Kulturversammlungen, Feierlichkeiten des Jahrestags der Schlacht von Warschau, Erntefest, Środa Rock Festival, Polenweiter Wettbewerb der Jugendtheater „Melpomena” oder Break Dance Tanzturnier „Sami Swoi” sind nur wenige Kulturprojekte, die in Środa Wielkopolska organisiert werden.

FR. Środa Wielkopolska c’est aussi la ville où a lieu beaucoup d’événements de caractère culturel. La Réunion Culturelle de Środa, Célébration de l’Anniversaire du Combat de Varsovie, Fête de moissonneurs, Środa Rock Festival, Concours National des Théâtres de Jeunesse « Melpomena », Tournis de la Dance Break Dance « Sami Swoi » ce ne sont que certains des projets culturels organisés à Środa Wielkopolska.

RU. Сьрода Велькопольска – это также город, в котором проводится множество мероприятий культурного значения. Сьродские культурные собрания, празднования годовщины Варшавской битвы, Дожинки, Сьродский рок-фестиваль, общепольский конкурс молодежных театров «Мельпомена», танцевальный турнир брэйк-данс «Сами свои» – это только некоторые из организуемых в городе культурных проектов.

Środa Wielkopolska to urokliwe średniowieczne miasto położone w samym centrum Wielkopolski.
Warto tutaj przyjeżdżać, mieszkać, uczyć się, pracować i odpoczywać.

Środa czeka na Ciebie!

Środa Wielkopolska is a charming medieval town located right in the heart of Greater Poland.

A great place to visit, to live, to study, to work and to rest.

Środa is waiting for you!

Środa Wielkopolska ist eine malerische mittelalterliche Stadt im Herzen Großpolens.

Es empfiehlt sich, hier zu kommen, zu wohnen, zu lernen, zu arbeiten und sich zu erholen.

Środa Wielkopolska wartet auf Sie!

Środa Wielkopolska est une ville médiévale charmante située tout au centre de la région de Grande-Pologne.

Ça vaut la peine de venir ici, habiter, apprendre, travailler et se reposer.

Środa vous attend !

Сьрода Велькопольска – это прекрасный средневековый город, расположенный в самом центре Велькопольского региона.

Сюда стоит приезжать, здесь жить, учиться, работать и отдыхать.

Сьрода ждет Вас!

Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej

ul. Daszyńskiego 5, 63-000 Środa Wielkopolska,

powiat średzki, województwo wielkopolskie

tel.: +48 61 286 77 00, fax: +48 61 286 77 02

email: um@sroda.wlkp.pl

NIP: 786 16 36 737, Regon: 631258193

WYDANIE 2016

www.sroda.wlkp.pl

 [Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej](#)